

En korkad avundsjukepolitik

Bör vi ha en extra skatt på utbildning, förkovran och ambition? Ja, svarar kanske en del socialister, för vilka "fördelning" övertrumpar alla andra värden. Ja, svarar också många gröna, då de är emot tillväxt i ekonomin. Men vad svarar de borgerliga, som just nu styr landet?

17 moderata kommunalråd har sitt svar klart. De redovisade det i en artikel på DN Debatt (9 april), med följande slutstycke:

"Värnskaften var en tillfällig åtgärd som socialdemokraterna införde med motivet att statsfinanserna var i kris. Om en borgerlig regering med rekordstort överskott inte kan avskaffa den, vem skall då göra det?"

DET KAN MAN KALLA en bra fråga.

När "värnskaften" infördes 1995 ville den nya s-regeringen föra tankarna till krig och kris, med dess undantagstillstånd. Våren 2008 skryter nu alliansregeringen med att staten har ett rörelseöverskott på 127 miljarder kronor för 2007. Staten saknar nettoskuld. Budgetöverskottet framöver beräknas till 3 procent av BNP, medan målet är 1 procent.

Likväl verkar finansministern inte vilja avskaffa "värnskaften", som rättare bör benämnas utbildningsskatt. Personer med en månadsinkomst över 42 250 kronor får behålla en tredjedel av en inkomstökning själva, medan stat och kommun tar två tredjedelar.

Skatten har numera inget med "värn" att göra. Den inbringar på papperet cirka 5 miljarder kronor. En färsk studie visar att nettot för statskassan är noll eller negativ, när man tar hänsyn till skattens inverkan på beteendet. Då har forskarna ändå inte beaktat kampen om talang i den nya globala ekonomin.

EN HÅRD KONKURRENS pågår om direktinvesteringar och huvudkontor. Ett lands attraktionskraft för individer med hög utbildning betyder därvidlag väl så mycket som företagsbeskattningen. Sverige har ett antal starka kort i den konkurrensen – vår samhällsfred, vår vackra huvudstad, vår natur. Men när staten tar två tredjedelar av inkomsten i skatt uppfattas det som orimligt av välutbildade individer med alternativ.

Svårigheten att locka hit de mest kvalificerade individerna på en internationell marknad blir till ett allvarligt skäl mot Sverige som lokalisering.

Vi skjuter oss själva i foten med vår unika skatt på välutbildade. Den blir till ett hinder för verksamheter

med högt förädlingsvärde. Vad Sverige behöver är ju inte bara "fler jobb" utan fler välbetalda jobb.

SNS-ekonomerna kom i januari med en analys, vars sprängkraft var väl dold i textmassan. Vad den sa var att hela den direkta statliga inkomstskaften kan avskaffas utan att staten förlorar skatteinkomster! Skälet är i grunden enkelt: det är extremt dyrt med stora avdrag i beskattningen, när avdragen omfattar alla. Med noll i statskatt, men inget grundavdrag och inga förvärsavdrag, skulle staten få in betydligt mer i skatt än med dagens konstruktion – detta även vid en rätt statisk beräkning.

MED DEN STATLIGA INKOMSTSKAFTEN

avskaffad kan vi dessutom slopa hela 3:12-komplexet för företagare. Dess enda syfte är att hindra att entreprenörer ska "komma undan" med 30 procent i skatt, när högutbildade anställda betalar 52–57 procent i marginalskatt. 3:12-reglerna är förenade med en kostnad på långt över miljarden bara för den krångliga hanteringen.

"Vi måste tänka på fördelningen", säger då många. Men fördelningspolitiken

kan inte ha samma inriktning i den nya globala ekonomin som i den gamla, mer nationellt slutna.

Globaliseringsrådet skriver om detta i sin första rapport: ambitionen bör inriktas på att alla får en god utbildning för livet; hög skatt på arbete och kapital skadar alla. I Finland har förre statsministern Esko Aho just presenterat en utredning om framtidens innovationspolitik, som kraftfullt säger det samma.

EN SKATT SOM SKADAR Sveriges välstånd på sikt och som inte ens ger några inkomster netto till statskassan är inte värd att benämnas "fördelningspolitik". Dess rätta namn är korkad avundsjukepolitik.

"Vi skjuter oss själva i foten med vår unika skatt på välutbildade. Vad Sverige behöver är ju inte bara 'fler jobb' utan fler välbetalda jobb."

Hans Bergström

Hans Bergström

docent i statsvetenskap
och fd chefredaktör för Dagens Nyheter

